

<p>Demokraatia tunnused</p> <p>Õpilased analüüsivad, millised väärtused on demokraatlikus riigis kõige olulisemad – mida on vaja, et demokraatia saaks toimida?</p>	<p>Õppeaine: ühiskonnaõpetus</p>
<p>Kooliaste: gümnaasium</p>	<p>Kestus: 45 min</p>
<p>Tunni eesmärgid</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Õpilased mõistavad demokraatliku riigikorra põhimõtteid ja -tunnuseid. 2) Õpilased hindavad kriitiliselt, millised elemendid on demokraatia toimimise ja säilimise jaoks kõige olulisemad. 	
<p>Tunni ettevalmistus</p> <p>Õpetaja valmistab ette esitluse, mis toob välja erinevad demokraatia tunnused (vt „Demokraatia tunnused“ allpool).</p>	
<p>Tunni kirjeldus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Õpetaja esitab õpilastele soojendusküsimusi, mida kogu klassiga arutatakse. <ol style="list-style-type: none"> a. Mida tähendab mõiste „demokraatia“? b. Mis on demokraatia kui valitsemisviisi eelised? Mis on selle nõrkused? c. Kas demokraatiat on vaja kaitsta? d. Kas demokraatia on parem valitsemisviis kui monarhia või diktatuur? Miks või miks mitte? 2) Õpetaja selgitab õpilastele demokraatlikule riigikorrale omaseid tunnuseid. 3) Õpilased peavad reastama demokraatia tunnused kõige olulisemast kõige ebaolulisemani. Reastamisel peaksid õpilased silmas pidama küsimust „Kui ühiskonnas seda tunnust ei esine, kas siis saab endiselt väita, et tegemist on demokraatiaga?“. 4) Õpilased jagunevad 2–4-liikmelistesse rühmadesse ning võrdlevad üksteisega oma vastuseid. Grupis valitakse välja viis kõige olulisemat tunnust ning mõeldakse, kuidas selle tunnuse tähtsust põhjendada. 5) Klassis arutatakse rühmatöö tulemusi. Õpetaja juhhib arutelu ning palub vajadusel õpilastel täpsemalt põhjendada, miks nende valitud tunnused kõige olulisemad on. 	
<p>Hindamine</p> <p>Õpilased saavad tagasisidet oma tööle diskussiooni kaudu, kuuldes nii õpetaja kui ka klassikaaslaste mõtteid.</p>	

Demokraatia tunnused

1. Võimude lahusus: süsteem, mis kindlustab, et poliitiline võim ei ole koondunud ühe haru kätte.
2. Kodanikuaktiivsus: ühiskond, milles kodanikud võtavad tõsiselt enda kohustusi, näiteks hääletamine, teadlik olemine, oluliste probleemide ülestoomine.
3. Majanduslik vabadus: inimestel on õigus teenida elatist vabal turul.
4. Haridus: süsteem, mis annab noortele oskused ja informatsiooni, et tagada oskus teha teadlikke otsuseid ja saavutada majanduslik iseseisvus.
5. Võrdõiguslikkus: kõik inimesed on seaduse ees võrdsed.
6. Vabad ja õiglased valimised: regulaarsed valimised, kus kõigil valijatel on võrdne võimalus osaleda ja mille lõpptulemus peegeldab häälte tegelikku tulemust.
7. Vabadus: õigus valida, öelda ja mõelda ilma valitsuse sekkumiseta.
8. Vaba ajakirjandus: meedia, mis ei ole tsenseeritud või kontrollitud riigi poolt.
9. Sõltumatud kohtud: kohtunike sõltumatus ja erapooletus, seaduste järgimine.
10. Limiteeritud riik: põhiseadus, mis määrab ära riigi õigused ja kohustused ja piirab riigi võimu.
11. Minimaalne korrupsioon: avalikkus, kes usaldab, et valitud juhid, ametnikud ja riigitöölised (politsei, piirivalve, kohtunikud) teevad oma tööd ausalt ja ilma altkäemaksudeta ning kuritegevuseta.
12. Mitmeparteisüsteem: poliitiline süsteem, mis kaasab mitmeid erakondasid, kes esindavad erinevate elanikkondade arvamusi.
13. Õigusriik: keegi ei ole seadustest üle, kaasa arvatud riigijuhid.
14. Läbipaistvus: informatsioon, kuidas ametnikud otsuseid teevad ja kuidas kasutatakse maksumaksja raha, on kättesaadav kõigile ja kergesti mõistetav.